

Vliegbeelden van Visdief en Noordse Stern

Steve Geelhoed

Inleiding

Tijdens zeetrekellingen worden langstreckende Visdieven en Noordse Sterns meestal vereeuwigd onder de noemer "Noordse dief". Simpelweg, omdat beide soorten bij slechte weersomstandigheden en op grote afstand moeilijk van elkaar te onderscheiden zijn. Ook dichtbij vliegende vogels worden echter mondjesmaat gedetermineerd, terwijl zulks zeker niet onmogelijk is. Om verandering in deze situatie te brengen, passeren in het vervolg enige determinatiekenmerken van beide soorten de revue.

Bouw

Adulte Noordse Sterns zijn sierlijker en eleganter gebouwd dan Visdieven. Naast een smaller lichaam heeft de Noordse Stern relatief lange en smalle vleugels (met een bredere basis) en - vooral in het voorjaar - langere buitenste staartpennen dan een Visdief. Samen met de kleine kop levert dit een karakteristieke "jizz" op, waarbij het deel van de vogel voor de vleugel korter is dan het deel erachter. Bij de Visdief zijn beide delen ongeveer even lang en versterken de compacte indruk, die de soort maakt.

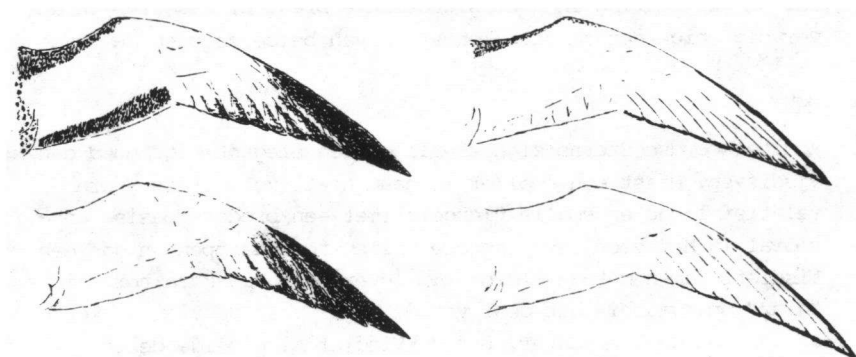
Juveniele Noordse Sterns zijn wat plomper dan adulte vogels. De vleugels en staart zijn relatief korter en meer afgerond.

Verenkleed

Het verschil tussen beide soorten kan als volgt worden samengevat: Visdieven zijn minder egaal en donkerder getekend dan Noordse Sterns.

Het bekendste verschil is de vleugeltekening (zie figuur 1). Adulte Visdieven hebben een variabel aantal donkere buitenste handpennen, die op een bovenvleugel min of meer een driehoek en op de ondervleugel een brede, groezelige vleugelrand vormen. De binnenste handpennen vormen een doorschijnend venster op de ondervleugel. Door rui in de nazomer wordt de vleugelboeg zwartachtig. Bij adulte Noordse Sterns is de vleugel egaler van kleur met een dunne, zwarte rand op de buitenste handpennen. Vooral op de ondervleugel contrasteert deze rand sterk met de doorschijnende hand- en armpennen.

Juveniele Visdieven hebben donkere handpennen, een donkere vleugelboeg, die naar de romp toe breed uitwaaiert, en donkere armpennen. Hierdoor wordt de indruk van een lichte baan op de arm gewekt. Het doorschijnende venster op de ondervleugel is niet aanwezig. Juveniele Noordse Sterns hebben slechts een vage, donkere vleugelboeg en witte armpennen. De rest van de vleugel is egaal grijs.

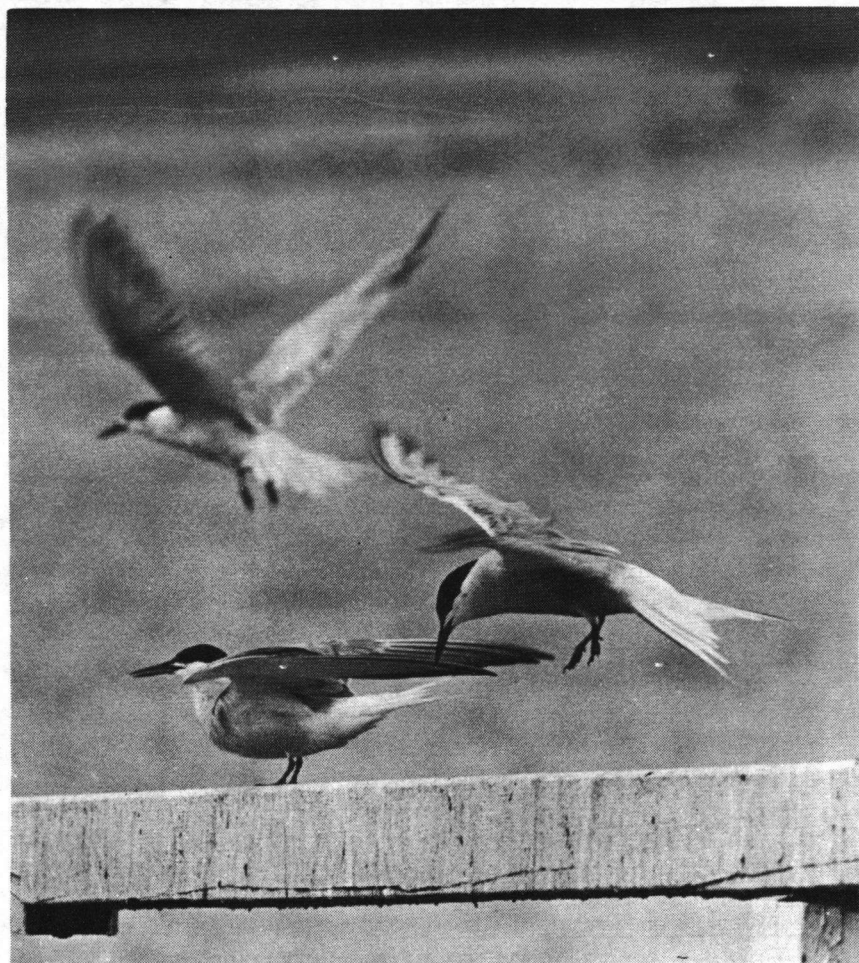
Figuur 1. Tekening van de bovenvleugel van Visdief (links) en Noordse Stern (rechts). Boven: juveniele vogels; onder: adulte vogels.

Een ander determinatiekenmerk is de buik. Bij adulte Noordse Sterns is deze licht grijs en contrasteert niet of nauwelijks met de bovendelen van de vogel. Bij Visdieven lijkt de buik vaak donker en sterk contrasterend met de rest van de vogel. Of dit kenmerk ook bij juveniele vogels geldt is mij onbekend. Juveniele Visdieven hebben bovendien bruingestreepte bovendelen en een grijze stuit. Noordse Sterns missen de bruine streping op de bovendelen en hebben een witte stuit.

Vlucht

Noordse Sterns trekken vaak in compacte, snelvliegende groepen, die aan steltlopers doen denken. De vlucht is sierlijk met ondiepe, veerkrachtige vleugelslagen. Visdiefjes vliegen wat stijver met diepe vleugelslagen.

Steve C.V. Geelhoed

Adulte Visdiefen in de haven van IJmuiden. Let op de donkere vleugeluiteinden en de donker ogende buik. Foto: Piet Munsterman.